

Jste na cestě do AUDIO PEKLA?

Kvíz – My, audiofilové, se vždy snažíme zdokonalovat své schopnosti hodnocení audio komponentů. Avšak samotné metody, které používáme, mohou vést k přesně opačnému efektu, tedy k nudě nebo frustraci s naším audio systémem, ještě před tím, než jsme za něj zaplatili; s jinými slovy, k AUDIO PEKLU. Udělejte následující krátký kvíz, abyste zjistili, zda jste se touto cestou nedávno vydali.

1. Snažíte se uspořádat okamžité srovnání A/B krátkých úseků hudby, aby se maximalizovala vaše paměťová retence?
2. Přinášíte na každé poslechové sezení stejnou skupinu "referenčních" testovacích nahrávek, abyste vyzkoušeli konkrétní výkonové schopnosti a zabránili jakékoli dezorientaci nebo zmatení, které by mohly vzniknout použitím hudby, kterou neznáte?
3. Vyhýbáte se používání hudby, kterou máte zvláště rádi, abyste se mohli plně soustředit na objektivní analýzu a nebyli rušeni potěšením a vášní, kterou hudba vyvolává?
4. Věříte, že skutečná funkce audio systému spočívá v reprodukci hudby a že proto můžete přesně hodnotit audio přehrávání pouze tehdy, máte-li rozsáhlé znalosti o živých hudebních vystoupeních?
5. Věříte, že pokud se vaše hodnocení zaměřuje na otázky jako je frekvenční rozsah, poměr signál/šum, velikost a hloubka prostoru, oddělení a vyvážení nástrojů, barva zvuku a textová srozumitelnost, pak se ostatní zcela hudební zvážení o sebe postarají?
6. Máte zkušenost s tím, že některé reproduktory jsou vhodné zejména pro rock, jiné pro klasickou hudbu a možná další pro intimní jazz? Jak vysvětľujete tento fenomén? Je to spíše nevyhnutelné nebo ne?
7. Když se zeptáte sami sebe: "Co by mělo být správnou referencí, živá hudba nebo nahrávka?" dospějete k závěru, že je to jedno nebo druhé? Jste s vaší odpovědí na tuto otázku spokojeni?

Pokud jste odpověděli "ano" na alespoň tři otázky, můžete se cítit dobře vědět, že stejně jako mnoho jiných audiofilů, jste na cestě do AUDIO PEKLA. Pokud jste na většinu otázek odpověděli "ano", je už možná pro Vás pozdě na záchranu; ale jsme tady a vždy existuje naděje. Pokud jste odpověděli "ano" na otázku č. 3, pravděpodobně potřebujete služby zvukového exorcisty; pokud totiž účelem vašeho hudebního systému není váš emoční zapojení, proč nenakupujete v TESCO? Předtím, než se podíváme na důsledky tohoto kvízu a vašich odpovědí kritičtěji, může být užitečné podívat se zpět na posledních několik let, abychom zjistili, jak jsme se v tomto chaosu vůbec ocitli.

Krátký historický přehled

Když průmysl zvukové techniky vyrůstal z dětských let v padesátých letech a začal aspirovat k obchodnímu úspěchu v šedesátých letech, byl přijat postup hodnocení a recenzí, který se zpočátku snažil spojit naměřenou převahu vyvíjených technologií s cílem lepší zvukové kvality. Zdálo se, že tisk a mnoho společností v průmyslu vstoupilo do spiknutí založeného na tezi, že technická dokonalost – jak je demonstrována měřením určitých specifikací, které se považují za relevantní a správně získané – vede také k zvukové dokonalosti. Tato teze měla výhodu, že vítězové v soutěži výkonu mohli být snadno rozhodnuti na základě takových měření. Tento "důkaz" umožnil snadné marketingové strategie, které přetrvávají dodnes, přestože naše vlastní uši poskytují při letmém poslechu zcela přesvědčivý důkaz o opaku. Kolem roku 1975 se vývoj této teze dostal v oblasti zvukových komponent do fáze, kdy technické specifikace prakticky znemožňovaly další zlepšení. Soutěž o nižší zkreslení, rychlejší časy odezvy, lepší tlumící faktor, širší kmitočtové spektrum a více výkonu se dostala do situace, kdy sama sebe dohnala a vyčerpala se.

Zhruba v této fázi se objevilo několik menších publikací, které opustily tuto tezi o měřeném výkonu (jakési technické dokonalosti) ve prospěch subjektivnějšího přístupu, při němž poslech hudby přes komponenty byl považován za užitečnější nástroj a jeho přiblížení k "živé hudbě" za nejvíce žádané kritérium. Redakční pozice některých nových "underground" časopisů považovala měření za irelevantní nebo dokonce škodlivé pro proces hodnocení a pozorovala, že audio komponenty, které mají naměřené stejné hodnoty, mohou znít značně odlišně. Výsledkem bylo, že metoda poslechu hifi vybavení se stala složitější; recenzenti časopisů trávili hodiny poslechem a porovnáváním různých komponentů, aby rozhodli, které zněly nejlépe. Historicky tak vzniklo "Golden Ear", na jehož posouzení se mnoho spotřebitelů spoléhalo v rámci svých příjmových možností. Každý měsíc se objevil nový produkt, který byl označen za "Best Sound" a často se názory různých expertů v časopisech výrazně lišily. Spotřebitelé si mohli vybrat experta, kterému důvěřovali, anebo se stávali stále více zmatení nebo to vzdali úplně a vraceli se k bezpečnějšímu kritériu – měření.

Kolem poloviny 80. let kolotoč nabral takovou rychlost, že většina výrobců sáhla po trhem osvědčené metodě lákavých reklamních sloganů a obrazů, a hi-tech vzhledu a vychytávek. Bylo příliš obtížné konkurovat si jiným způsobem. Platilo, že pokud vypadá komponenta a její reklamní obraz draze, musí také dobře znít. (Další z nepříjemností, kterými audio komunita trpěla, byl přechod z analogového na digitální zvuk, což vedlo k tak zřejmě nesmyslným nápadům jako: "digital ready" reproduktory a zesilovače, stejně jako téměř úspěšná kampaň na přepsání definice – a zkušenosti – termínu "dynamický").

Pokud víme, neexistuje rigorózní zkoumání dlouhodobě používané kritické metodologie, kterou považujeme za přispívající k tomu, že se většina z nás nachází v AUDIO PEKLE. Žádná z metod, které jsou nyní preferované, jako jsou měření a specifikace, slepé testy, dvojité slepé testy, „boogie“ faktory nebo srovnávání se "skutečnou" hudbou, nebyla podrobena zkoumání. Nebyla nabídnuta ani vážná alternativa, která by kategoricky představovala jasnou, konkluzivní metodologii, pomocí které bychom mohli hodnotit naše komponenty a reprodukční systémy. To je přesně to, co navrhujeme v této esaji.

Věříme, že základním důvodem, proč je tolik spotřebitelů v AUDIO PEKLE nebo se tam ubírá, je to, že jsou zmatení ohledně toho, jaký by měl být cíl jejich audiosystému, a proto přijali metodu pro hodnocení audio komponent, která se často ukazuje jako kontraproduktivní. Pokud souhlasíte s tím, že cílem vašeho audiosystému by mělo být nás emocionálně, fyziologicky a intelektuálně zapojit do hudebního vystoupení, pak bychom rádi navrhli následující popis jeho cíle:

Ideální audiosystém by měl vytvářet přesnou akustickou analogii zaznamenaného programu (nahrávky hudby uložené na médiu).

Pokud je tomu tak, bylo by velmi užitečné, kdybychom měli smysluplné znalosti o tom, co je zakódováno na našich nahrávkách. Bohužel, to není možné. (Toto tvrzení se může zdát povrchně vyřčené, ale na jeho pravdivosti závisí mnoho dalších argumentů; proto nabízíme podrobnější přezkoumání.) I kdybychom byli přítomni na každé nahrávací seanci, neměli bychom žádný způsob, jak interpretovat elektrické informace, které procházejí mikrofony na „Master Tape“ - natož na výsledné CD nebo LP – do smyslové zkušenosti, proti níž bychom mohli hodnotit daný audio systém. Dokonce i kdybychom byli přítomni při přehrávání prostřednictvím monitorů zvukového inženýra, (předpokládaný referenční systém), nebyli bychom schopni přenést tuto zkušenost na hodnocení jiného systému. A i kdybychom si mohli v mysli uchovat dojem z této zkušenosti a zohlednit proměnné prostředí, takové znalosti by se ukázaly jako irelevantní při určování přesnosti systému nebo komponentu, protože monitory zvukového inženýra nemusely být přesné v první řadě. (O tom brzy více.) Ale pokud je toto pravda, jak můžeme správně posoudit relativní přesnost jakéhokoli přehrávacího systému nebo komponentu?

Stará metoda: porovnání pomocí referenčního vzoru.

Začněme tím, že prozkoumáme metodu, která je v současné době preferovaná: Běžný postup je použití jedné nebo více oblíbených nahrávek a přehrávání částí z nich na dvou různých systémech (nebo stejném systému při střídání dvou komponent, což je to samé); poté se rozhodnete, který systém (nebo komponent) se vám líbí více, nebo který lépe odpovídá vašemu přesvědčení o nějaké vnitřní referenci, nebo který vám "vypráví více" o hudbě na nahrávce. Nebude to fungovat! ... ani když použijete tučet nahrávek s „nejlepším rodokmenem“ ... ani když porovnáte velikost pódia, rozsah frekvencí, přechodovou odezvu, tonální přesnost, umístění nástrojů, zřetelnost testu atd. - ani když porovnáte svou vzpomínku na svou emocionální reakci na jeden systém s tou na druhý – moc to neznamená. Praktický výsledek bude stejný: Dozvíte se, který systém (nebo komponent) více odpovídá vaší představě o tom, jak by daný záznam měl znít. A protože ani záznamy, ani používané komponenty nejsou přesné už na začátku, tato metoda nám nemůže říct, který systém je přesnější! Je metodologickou zradou hodnotit přesnost systému oproti referenci s pomocí nástrojů, které nejsou přesné – ať už jde o naši paměť na akustická data, nebo jiné nástroje. Proto je velmi pravděpodobné až jisté, že pozitivní odezva na systém používající tuto metodu je výsledkem příjemné komplementarity mezi záznamem, systémem přehrávání, zkušeností, pamětí a očekáváním; je velmi nepravděpodobné, že se toto vše podaří zopakovat kvůli mimořádně širokému rozdílu, který existuje v metodách nahrávání a výrobě nosičů. (Zeptejte se sami sebe, když narazíte na komponent nebo systém, který dobře přehraje mnoho vašich "referenčních" nahrávek, jestli také dobře přehraje všechny vaše nahrávky. Odpověď je pravděpodobně "ne"; a vysvětlení, které obvykle nabízíme, viní ostatní nahrávky, nikoli systém přehrávání. A ne, nebudeme tvrdit, že všechny nahrávky jsou dobré; ale že jsou mnohem lepší, než si myslíte).

Uvědomujeme si, že mnozí budou tyto výroky považovat za kacířské. Naléháme na vás, abyste měli na paměti náš společný cíl: zabránit zrudnutí a frustraci a udržet náš cestu k vylepšení přehrávacího systému užívali a aby byla smysluplná. K tomu je nutné, abychom odložili potřebu metodologicky ověřit naše přesvědčení o tom, jak by naše nahrávky a přehrávací systémy měly znít. Jak uvidíme, spojení s tímto přesvědčením nám prakticky zaručuje cestu do AUDIO PEKLA. Jsme přesvědčeni, že zatímco nic v řetězci nahrávání nebo přehrávání není přesné, přesnost je jediným hodnotným cílem. Protože když je přehrávání co nejpřesnější, šance na maximální obnovu zaznamenaného programu je největší. A když máme co nejvíce této nahrávky k dispozici – nebo k uchu – pak máme největší šanci na intimní zážitek se zaznamenaným hudebním výkonem. Zůstává jen popsat metodologii, která zvyšuje tuto pravděpodobnost. (Za chvíli).

Posluchači, kteří tvrdí, že mají větší povědomí díky tomu, že byli přítomni při nahrávací session, ve skutečnosti reagují na jiné, možná nevědomé, podněty, když jsou přesvědčeni o podobnosti mezi nahrávací session a přehráváním. Jak jsme již dříve tvrdili, nikdo nemůže smysluplně vědět, co se nachází na master tape nebo výsledném softwaru (hudebním nosiči), i přesto že poslouchali přes inženýrův "referenční" systém. Kdo si myslí, že existuje nějaký "referenční" přehrávací systém, který zní přesně jako skutečná událost, prostě nevěnuje pozornost; nebo nechápe, jak funguje kouzlo. Koneckonců, kdyby nebyla síla sugesce, hi-fi by byla už před desetiletími odsouzena jako podvod. Pamatujete si na ty experimenty, které uspořádali různí propagátoři hi-fi v padesátých letech, ve kterých většina publika "myslela", že poslouchá živé vystoupení, dokud nebyla odkryta opona a ukázala, že kouzelník zase podvádí. Pravdou je, že publikum si nic takového "nemyslelo"; jenom se nekriticky nechalo unést a nevěnovalo tomu, co slyší, žádnou kritickou pozornost. Je v přirozenosti naší psychiky věřit tomu, co vidíme, a "slyšet" to, co očekáváme slyšet. Jenom cynik nebo paranoik poukazuje na nedostatky, když se všichni ostatní dobře baví.

Další relevantní nedorozumění se týká správné funkce "monitorovacího zařízení". Účelem takového zařízení je získat představu o tom, jak bude cokoli, co se nahrává, znít na známém systému, a poté provést úpravy v postupu nahrávání. Nemělo by být ani producentem nahrávky, ani kupujícím chápáno, že monitorovací systém je buď definitivní, nebo přesný, i když se inženýr rozhoduje na základě toho, co je slyšet z monitorů. Musí něco použít, ne? A nejlepší nahrávací společnosti se snaží, aby využívali monitorovací zařízení, které jim řekne co nejvíce o tom, co dělají. Ale bez ohledu na to, jaké monitorovací komponenty jsou použity, nikdy nemohou být posledním slovem na dané téma; a je zcela možné dosáhnout realističtějších výsledků s úplně odlišným přehrávacím systémem, například s přesnějším. Zde je důležité si uvědomit, že neexistuje nic jako přesný systém, přesný komponent nebo přesná nahrávka. Ačkoli si každý nadšenec do poslechu hudby myslí, že tyto tvrzení jsou axiomatická, okamžitě na ně zapomínáme v momentě, kdy začneme kritické poslechy.

Navrhovaná metoda: srovnání kontrastem.

Při poslechu pouze dvou systémů pro přehrávání hudby pomocí běžné metody máme minimálně 50% šanci vybrat ten, který je přesnější. Nicméně, hodnocení jednotlivých komponentů náhodně testuje celý řetězec přehrávání; proto se snaha vybrat přesnější komponentu komplikuje tím, že budeme mít stejně velké nejistoty ohledně přesnosti každého souvisejícího komponentu v systému. Pokud ne jinak, tak proto, že byly vybrány metodou, která zaručuje pouze zaujatost. Jak můžeme mít jistotu, že když jsme vybrali jeden komponent takovou metodou, že jeho přítomnost v systému nás nepřivede k omylu při hodnocení ostatních komponentů v řetězci přehrávání, současných nebo budoucích?

Způsob, jak zjistit, který systém nebo komponent je přesnější, je otočit test naruby. Namísto srovnání několika nahrávek – považovaných za definitivní, nezpochybnitelné - na dvou různých systémech, abychom zjistili, který souhlasí s naším současným pocitem o tom, jak by měla hudba znít, přehrajte větší počet nahrávek s výrazně různými styly a nahrávací technikou na dvou různých systémech a poslouchajte, který systém odhaluje více rozdílů mezi nahrávkami. Každý, kdo má uši, může tento postup použít, ale vyžaduje se odložení některých našich oblíbených praktik a předsudků.

Podrobněji by to mohlo vypadat takto: Seřadte přibližně dvacet nahrávek různých druhů hudby – popový zpěv, orchestrální, jazzovou, komorní, folkovou, rockovou, operní, klavírní – hudbu, kterou máte rádi, ale nahrávky, se kterými nejste obeznámeni. (Je velmi důležité se vyhnout svým oblíbeným "testovacím" nahrávkám, předpokládá se, že vám řeknou, co potřebujete vědět o nějakém výkonovém parametru, protože takové jednání pravděpodobně pouze potvrdí nebo vyvrátí očekávání založená na předchozích "výkonech", které jste slyšeli na jiných systémech nebo komponentách. (Více později) Nejprve s jedním a pak s druhým systémem přehrajte kompletní skladby ze všech těchto nahrávek v jednom sezení. (Oba systémy mohou být zcela odlišné nebo mohou mít pouze jednu proměnnou, jako jsou kabely, zesilovač nebo reproduktory).

Přesnější je ten systém, který přehraje více rozdílů – více odlišností mezi jednotlivými zvukovými nahrávkami.

Představme si zjednodušený příklad. Představte si starý gramofon s kličkou ze 40. let, který přehrává nahrávky Al Jolsona zpívajícího "Swanee" a Filadelfského orchestru hrajícího Beethovena. Obě nahrávky budou znít více podobně než LP verze těchto nahrávek přehrávané na rozumném moderním audio systému. Správně? Co hledáme, je přehrávací systém, který maximalizuje tyto rozdíly. Některé orchestrální nahrávky například prezentují scénu mimo hranice reproduktorů, jiné se shlukují mezi reproduktory; některé jasně umístí nástroje v prostoru; jiné je prezentují jako masu, jako by byly vnímány z balkónu; některé nahrávky představí dechové nástroje usazené hluboko v orchestrálním souboru, jiné je umístí dopředu; některé nás ohromí basovým bubnem s ohromnou silou, zatímco u jiných si sotva všimneme rozdílu mezi charakterem tympánů a basového bubnu. V rámci našeho

kritického hodnocení je naprosto nedůležité, že tyto rozdíly mohly vzniknout v důsledku stylu provedení nebo metodiky a výroby nahrávky, nebo že mohou zcela zkreslovat skutečnou živou událost. Proto, při srovnávání dvou reproduktorových systémů, by bylo chybou předpokládat, že ten, který vždy prezentuje gigantickou scénu mimo hranice reproduktorů, je, například, přesnější. Může se vám líbit – dokonce můžete preferovat – co systém dělá se zobrazením prostoru, ale druhý reproduktor, protože rozlišuje rozdíly mezi nahrávkami, je velmi pravděpodobně přesnější; a vzhledem ke všem ostatním proměnným od nahrávky k nahrávce se může ukázat jako ten který odhaluje více o provedení nahrávky.

Některé popové vokální nahrávky nám přinášejí zvukové hlasy, jiné suché; některé jako součást instrumentální textury, jiné nás obklopují a nechávají doprovodné nástroje a vokály v pozadí; některé jsou nosové, některé hrubé, některé kovové, jiné teplé. Metoda "srovnání s referencí" by nás vedla k pozitivnímu hodnocení přehrávacího systému spolu s příslušnou "referenční" nahrávkou, která dosahuje předem stanovené představy o tom, jak vokál zní vzhledem k nástrojům a jak je prezentován vzhledem k parametrům jako relativní velikost, tvar, úroveň, váha, definice a další. V průběhu času si oblíbíme určitou prezentaci popového vokálu (nebo orchestrálního rozložení/vyvážení, rockového nářezu, jazzové intimity, nebo klavírních úderů – můžeme jmenovat další) a považujeme ji za správnou, když je aproximována určitými nahrávkami. Poté svou chybu zhoršujeme tím, že tyto nahrávky povyšujeme na úroveň referenčního materiálu (viz „Prof“ Keith Johnson – Reference Recordings) a poté hledáme tuto "správnou" prezentaci ve všech systémech, které následně hodnotíme; a pokud tam není, máme tendenci tento systém zamítnout jako nesprávný. Problém je v tom, že očekávání, že pozdější systémy by měly být v souladu s touto "správnou" prezentací, je nebezpečný, protože ani nahrávání, ani systém přehrávání nebyly přesné už od počátku. Ve skutečnosti, pokud jsou jejich prezentace konzistentně podobné, musí být dle definice nepřesné, prostě proto, že žádné dvě nahrávky nejsou přesně stejné, buď náhodou nebo záměrně. Ačkoli existují i další důležité kritéria, kterým musí každý uspokojivý audio komponent nebo systém vyhovět – absence únavy z poslouchání je jedním z nejdůležitějších - velmi málo z nich není rozpoznáno pomocí nové metody porovnání, kterou zde nabízíme.

Peklo konformity

Metoda srovnání s referenční nahrávkou nutně povede k audio systému, který vnáší určitou stejnost, jakousi zvukovou signaturu, která nakonec vede k znudění, které přináší AUDIO Peklo. Vysvětlení tohoto jevu spočívá v tom, že mezi nahrávkami existují kvalitativní rozdíly – bez ohledu na styl hudby – které mají potenciál být rozpoznány nebo ne, v závislosti na schopnostech přehrávacího systému. (To je jedna z nezpochybnitelných oblastí, kde je nadřazenost LP před CD zjevná, protože existuje neměřitelná, ale zřetelně slyšitelná stejnost – jakýsi zvukový konformismus – od CD k CD, která se u LP neprojevuje v takové míře).

Významná část přitažlivosti CD spočívá v jeho konformitě s amuzikálním smyslem pro dokonalost a opakovatelnost: žádné chyby v provedení a kombinovaný "šum" nahrávky a přehrávání nižší než okolní šum v jakémkoli akustickém prostředí, kde se poslouchá opravdová hudba. (Neberte jako omluvu za povrchový šum LP.) Všichni známe posluchače, jejichž celá pozornost při hodnocení audio systému je zaměřena na přítomnost šumu nebo potřebu absolutní shody od přehrávání k přehrávání, spíše než na přehrávání hudby. Jejich běžná stížnost je: "tato nahrávka nezněla jako naposledy, když jsem ji slyšel." Zvažovali jste někdy, že hledání dokonalosti a potřeba konformity jsou obě strany stejné mince, která byla bezpochyby ražena v nejhroší části našeho lidského charakteru? Zbývá nám pouze uvědomit si, jak na nás tyto "ctnosti" působí, jak nás využívají a proměňují nás v něco mnohem méně lidského. (Star Trek se těmito otázkami zabývá od první generace.) Možná největším nepřítelem civilizace není válka, nemoc nebo stres; je to nuda! Proto musíme v průběhu našich denních rutin věnovat čas relaxaci a znovu nabrat energii při poslechu hudby (pro ty z nás, kdo nejsou dostatečně

talentovaní na aktivní hraní). Aby to fungovalo, musí reprodukční zařízení zajistit individualitu každé nahrávky. Jinak se dostaví nuda – velmi blízký příbuzný konformity a přímý potomek barevně upravené, dezinfikované, zvukové stopy. Je to velmi jemná a zákeřná věc; bude vždy s námi, abychom s ní museli bojovat, a musíme, jinak skončíme jako uklidňující akustická tapeta, jíž se mnohá naše hudba rychle stává ... nebo hůř.

Potřebujete povzbudit

Kvalitativní rozdíly můžeme snadno ignorovat, pokud je naší metodologií a cílem dosáhnout identity s referencí; a naše návyky poslouchání podobností s referencí způsobí několik nepříjemných okamžiků, když se snažíme řešit otázky kontrastu. Druhá metoda vyžaduje naši mnohem větší pozornost a vyžaduje vytvoření intelektuálního a emocionálního spojení, nejen s jednou nebo dvěma nahrávkami, ale s mnoha, a nejen s jejich podobnými protějšky v žánru, ale s širokou škálou zcela odlišných stylů, koncertních prostor, a způsobů nahrávání.

Když je naše pozornost zaměřena na podobnosti (mezi tím, co je hodnoceno, a jiným systémem, nebo naší pamětí na živou hudební referenci nebo na "ultimátní" zvuk), přirozeně se zaměřujeme na vertikální (frekvenční oblast) nebo statické (podání scény) determinanty. Ale zvukový podpis stejnosti se nenachází pouze v frekvenční oblasti, kde ho obvykle hledáme a kde se snažíme rozlišit tonální přesnost, ale v časové oblasti, kde se nachází dynamický kontrast. Když je naše pozornost zaměřena na kontrasty, je pravděpodobnější, že se zaměříme na hudební tok, dynamické rozlišení a instrumentální a vokální souhru. Pokud srovnáváme pro to, co považujeme za správnost tónu pomocí metody Porovnání s referencí, skončíme s výsledky, které pravděpodobně nebyly na nahrávce, ale jsou to spíše důsledek komplementarity, na kterou jsme se dříve odkazovali. Pokud nám systém připadá žádoucí, protože neměnně reprodukuje velká pódia nebo „hřejivé“ hlasy, zřejmě skončíme se systémem, který bude ohrozí další aspekty přesnosti, protože ne všechny nahrávky jsou schopny samy o sobě reprodukovat velká pódia nebo hřejivé hlasy. Pokud přehrávací systém může reprodukovat gigantická pódia nebo hřejivé hlasy z některých nahrávek a ploché, omezená pódia nebo chladné hlasy z jiných, vyplývá z toho, že takový systém nebrání těmto charakteristikám.

Použití této metody hodnocení vyžaduje určitý čas a trochu zvyku; nicméně my, audiofilové, jsme známi tím, že trávíme hodiny řešením výhod nebo škod způsobených AC kondicionéry nebo izolačními zařízeními. Víc než to, po dvou nebo třech hodinách potřebných k porovnání jakýchkoli dvou komponent touto metodou, budeme mít jednu z nich trvale vyloučenou! A pokud zjistíme, že ani jedna z nich není definitivním vítězem, můžeme pravděpodobně usoudit, že jsou obě dostatečně nepřesné, aby byly vyloučeny z dalšího zvážení. Jinými slovy, nyní máme metodu, pomocí níž můžeme zaručit správný směr upgradu směrem k přesnějšímu systému.

Detail a rozlišení

Rádi bychom stručně prozkoumali jeden z zajímavějších omylů běžných v oblasti audio kritiky. Mnoho posluchačů hovoří o výkonnosti přehrávacího systému v souvislosti s jeho schopností artikulovat detaily, tj. předtím nepozorované jevy. Je však pravděpodobnější, že to, na co reagují, když říkají, že to, a to má více "detailů", jsou: nesouvisející mikro-události v oblastech frekvence a času. (Toto jsou události, které by, kdyby byly správně propojeny, měly zajistit správnou prezentaci harmonické struktury, útoku a legata.) Protože tyto události jsou neuvěřitelně krátké, a protože v přírodě neexistuje žádný analogický jev k takovým událostem, a jsou teď odhalovány díky naprosto vynikající kvalitě zvuku jejich systému, a proto posluchači věří, že slyší něco poprvé, což je pravda. A z velké části jsou díky tomu snadněji mylně vedeni k názoru, že to, co slyší, je relevantní a správné. Toto vnímání je usnadněno zřetelností této percepce. Tyto "detaily" jsou nevyvratitelně přítomny; pouze jejich význam

byl narušen. Pravdou je, že takové "detaily" vnímáme pouze z audio přehrávacího systému, nikdy v živém hudebním vystoupení.

Oproti tomu "Rozlišení" je efekt vzniklý tím, když jsou tyto mikro události propojeny ... jinými slovy, když jsou události tak malé, že detail není vnímatelný. Když jsou tyto události správně propojeny, zažíváme přesnější pocit z hudebního vystoupení. Je to podobné tomu, jak vnímáme rozdíl mezi videem a filmem. Video se zdá mít více detailů, více zjevných jednotlivých vizuálních událostí; ale film má evidentně větší rozlišení. Kdyby nebylo toho, že detail v obraze je tvořen tak velkými částicemi ve srovnání s mikro-událostmi, které existují u zvuku, nemuseli bychom být zmámeni pojmem "detail" a nazývali bychom to správným jménem, což je "zrnitost / šum". Zrnitost vytváří dojem více událostí, zejména v oblasti výšek, protože jsou vyčnívají z hudební struktury v nepřírodně zvýrazněné formě. V pravých high-resolution audio systémech zrno mizí a je nahrazováno plynulým proudem propojených hudebních událostí. [viz "As Time Goes By" Positive Feedback Magazine, Vol. 4, No. 4-5, Fall '93].

Vývoj

Vraťme se k našemu navrženému postupu – pojmenujme ho "Srovnání kontrastem" - důrazně doporučujeme odolat reflexu porovnávat dva systémy pomocí jedné nahrávky. To může vyžadovat několik tréninkových sezení, při nichž se srovnávají sbírky nahrávek, dokud nebudete zbaveni zvyku A/B poslechu, který má tendenci podporovat vertikální místo lineární pozornosti k hudbě. Pokud posloucháte analyticky krátké úseky hudby a přepínáte mezi nimi, není možné získat cit pro její tok a účel v čistě hudebním smyslu. Hudba a její přednes (jsou nebo by měly být nedílné) jsou o vývoji očekávání, která jsou následně prodloužena nebo odmítnuta. Není možné reagovat na tuto stránku hudby při A/B srovnávacím poslechu. Není překvapením, že schopnost vyjádřit tuto kvalitu hudebního představení je jediným nejdůležitějším rozlišovacím znakem audio systémů nebo komponent.

Použitím metody Srovnání kontrastem při hodnocení komponentů máme k dispozici spolehlivý postup pro uspořádání zbytku zvukového řetězce i v předem existujícím systému, jehož komponenty ještě nebyly podrobeny stejnému testu. Jakmile jste určili, že určitý komponent je přesnější, objeví se nějaký aspekt zvuku, který je méně než úplně uspokojivý, prostě protože čím přesnější je komponent, tím více odhaluje chyby v celém zvukovém řetězci, které se stávají více zjevnými. Dalším krokem je vybrat komponent jiné funkce v systému – obvykle je snazší a více odhalující postupovat od zdroje – a opakovat metodu Srovnání kontrastem pro každý komponent postupně. To zahrnuje kabely, kondicionéry, RF filtry, izolační zařízení atd., stejně jako zesilovače, reproduktory a zdrojové komponenty.

Metoda srovnání s referencí nám nedává žádnou odpověď, jak postupovat, když nastane nevyhnutelná znužení a frustrace v důsledku jejích kompromisů. Metoda srovnání pomocí kontrastu, která také vyžaduje kompromis jako každý jiný audio systém, vždy přináší více náznaků živého vystoupení – protože to je to, co je obvykle nahráváno – protože nám umožnila přiblížit se více k nahrávce. A jak se postupně mění více komponent metodou Srovnání pomocí kontrastu, výsledek bude vždy předčí metodu Srovnání pomocí reference. Mimochodem, příjemným důsledkem pokračujícího zdokonalování vašeho systému metodou Srovnání kontrastem je, že nejenže budete muset rozšířit nabídku dosud neznámých nahrávek, abyste mohli metodu využívat, ale také zjistíte, že vaše vlastní knihovna je již plná nahrávek, jejichž zvuková kvalita je mnohem lepší, než jste jim dříve přiznávali. Tímto způsobem se nejen lépe seznámíte s dříve opomíjenou částí vaší sbírky, a také objevíte, kolik vzrušující hudby je Vám okamžitě k dispozici; a voila AUDIO NEBE.

Falešný prorok, který odvádí mnoho audiofilů z cesty do AUDIO NEBE, je představa, že jejich audio systém by měl zobrazovat každý typ hudby určitým způsobem bez ohledu na metodiku nahrávání. Přesný přehrávací systém přehrává hudbu tak, jak byla nahrána na konkrétní disk nebo LP, které se

právě hrají; neinterpretuje tuto informaci tak, aby souhlasila s nějakým předsudkem o tom, jak by měla hudba znít přes audio systém. (To vysvětluje, proč si mnoho lidí myslí, že některé reproduktory jsou zvláště vhodné pro rock a jiné pro klasiku; pokud je to tak, reproduktory jsou nepřesné.) Jinými slovy, nemůžete proměnit žábu v prince, aniž byste některé králíky proměnili v krysy.

Jen pokud je váš audio systém navržen tak, aby byl přesný, jak jen to jde – tedy jen pokud je zaměřen na reprodukci s vysokým kontrastem – může doufat, že obnoví jedinečnost jakéhokoli nahraného hudebního výkonu. Teprve potom může posluchači zprostředkovat emocionální spojení s jakoukoli nahrávkou – bez ohledu na nástrojové nebo hlasové médium a bez ohledu na zprávu. Nuda a frustrace jsou nevyhnutelné alternativy. Přemýšlejte o tom.

Leonard Norwitz

The Audio Note Co. (USA)
San José, Kalifornie
Leden–Duben 1993

Peter Qvortrup

AUDIO NOTE UK Ltd.
Brighton, Anglie
Srpen–Prosinec 1993

Revidováno L. Norwitzem pro toto vydání z publikovaných esejů pod stejným názvem v Positive Feedback Magazine, prosinec, leden a únor 1994.